

Sygn. akt III AUa 611/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	Beata Górską Anna Polak

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2020 r. w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o rentę rodzinną

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 7 listopada 2019 r., sygn. akt VI U 796/19

oddala apelację.

Anna Polak	Barbara Białecka	Beata Górską
------------	------------------	--------------

Sygn. akt III AUa 611/19

UZASADNIENIE

Ubezpieczona K. K. odwołała się do Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 18 lipca 2019 roku, wstrzymującej wypłatę renty rodzinnej od dnia 01 lipca 2019 r.

Pozwany - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołania twierdząc, że skoro ubezpieczona ukończyła już jeden kierunek studiów i tym samym uzyskała kwalifikacje pozwalające na uzyskiwanie środków utrzymania, to nie przysługuje jej prawo do renty rodzinnej po dniu 30 czerwca 2019 r.

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 18 lipca 2019 roku znak (...) w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej

K. K. prawo do renty rodzinnej na okres od dnia 1 lipca 2019 roku do dnia ukończenia nauki w szkole wyższej; zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonej kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne Sądu Okręgowego znajdują się na kartach 32 – 33 akt postępowania sądowego.

Z wyrokiem nie zgodził się organ rentowy. Apelujący rozstrzygnięciu zarzucił:

- naruszenie art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm. - zwanej także ustawą emerytalną) poprzez przyjęcie, że prawo do renty rodzinnej przysługuje uprawnionemu dziecku (Ubezpieczonej), które ukończyło 25 rok życia będącemu na ostatnim roku studiów w szkole wyższej do czasu ukończenia studiów, mimo iż w czasie ukończenia tego wieku ubezpieczona była w trakcie nauki na drugim kierunku studiów, a wcześniej przed osiągnięciem 25 roku życia ukończyła pierwszy (inny) kierunek studiów,

- naruszenie art. 233 §1 k.p.c. w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy poprzez przyjęcie, że w momencie ukończenia 25 roku życia tj. w dniu (...) r. ubezpieczona była studentką ostatniego roku studiów w szkole wyższej mimo, iż z zaświadczenia Uniwersytetu (...) w P. (...) z dnia 08.07.2019 r. nr (...) wynika, że ubezpieczona zaliczyła pierwszy rok studiów, a w roku akademickim 2019/2020 będzie studentem trzeciego semestru drugiego, ostatniego roku studiów.

Wskazując na powyższe, organ rentowy wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania,

- zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

ewentualnie:

- o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ustalenia faktyczne, poprzedzające rozważania Sądu I instancji co do zasadności odwołania są trafne i znajdują pełne odzwierciedlenie w zebranych materiałach dowodowych, który Sąd ten ocenił nie dowolnie, ale w ramach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi przepis art. 233 §1 k.p.c. Ustalenia te Sąd Apelacyjny aprobuje, a w konsekwencji przyjmuje za własne. Za trafne i wynikające z tych ustaleń przyjmuje także wywody prawne Sądu I instancji, nie widząc w związku z tym potrzeby ponownego ich przytaczania.

Wbrew stanowisku apelacji, Sąd Okręgowy dokonał też prawidłowej wykładni art. 68 ust. 2 ustawy. W myśl art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, renta rodzinna przysługuje dzieciom własnym do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 rok życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia. Ustawodawca przyjmuje zatem, że z zakończeniem tej granicy wiekowej prawo do renty rodzinnej ustaje bez względu na okres, jaki pozostał do zakończenia nauki w szkole, jeżeli jest ona odbywana w szkole nie będącej szkołą wyższą. Jedyne wyjątki - w odniesieniu do odbywania studiów w szkole wyższej - ustanowiony został w art. 68 ust. 2 ustawy, dopuszczając dalsze, maksymalne przedłużenie okresu pobierania renty rodzinnej przez dziecko, które osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, do zakończenia tego ostatniego roku studiów. Przepis używa sformułowania "będąc na ostatnim roku studiów" zatem ocena uprawnień wnioskodawczyni uzależniona jest od ustalenia, czy w dniu osiągnięcia wieku 25 lat była studentką ostatniego roku

studiów na uczelni wyższej. Według ustaleń faktycznych, organ rentowy odmówił przedłużenia wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej z uwagi na ukończenie 25 lat na przedostatnim roku studiów. Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczyni urodzona (...) była uprawniona do renty rodzinnej po ojcu od 3.04.2008 r. W dniu 24 czerwca 2019 r. zaliczyła pierwszy rok studiów drugiego stopnia na kierunku „zarządzanie” uzyskując promocję na drugi i ostatni rok studiów na Uniwersytecie (...) w P. na (...) na tymże kierunku, a w dniu (...) ukończyła 25 lat. Argumentacja apelującego usiłuje przekonać, że w dacie rozpoczęcia ostatniego roku akademickiego, co następuje w październiku każdego roku, wnioskodawczyni miała ukończone 25 lat, zatem przed dniem 1 października 2019 r. była studentką przedostatniego roku. Po zmianie stanu prawnego i wejściu w życie z dniem 1 września 2005 r. nowej ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.) kwestia organizacji studiów należy do uczelni. W związku z tym ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego w oparciu o regulamin obowiązujący uczelnię. W regulaminie określa się również indywidualny tok studiów, w którym daty rozpoczęcia i ukończenia poszczególnych semestrów i lat studiów nie muszą zbiegać się z datami obowiązującymi ogół studentów. W każdym wypadku regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów studiuje dany student. Sąd Apelacyjny opierając się na Regulaminie Uniwersytetu (...) w P. (§ 36) ustalił, że w dniu 24 czerwca 2019 r. wnioskodawczyni po zdaniu wszystkich egzaminów uzyskała wpis na drugi, ostatni rok studiów, a tym samym w chwili ukończenia 25 lat (w dniu (...)) była studentką ostatniego roku studiów. Skoro przepis art. 68 ust. 2 mówi o dziecku "będącym na ostatnim roku studiów", nie można przyjąć, że Sąd Okręgowy dokonał jego nieprawidłowej, rozszerzającej interpretacji. Stanowisko, że określenie ostatniego roku studiów wyższych dla celów przedłużenia prawa do renty rodzinnej następuje w oparciu o postanowienia regulaminu studiów obowiązującego w konkretnej szkole wyższej, Sąd Najwyższy zajął w wyroku z dnia 28 października 2003 r., II UK 138/03 (OSNP 2004 nr 15, poz. 271). Z kolei w wyroku z dnia 20 kwietnia 2006 r., I UK 265/05 (niepublikowany), wskazano że ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, następuje na podstawie wpisu dokonanego w oparciu o regulamin obowiązujący na uczelni. Aktualny jest także pogląd zaprezentowany w uchwale z dnia 23 lutego 1989 r., III UZP 3/89 (OSP 1990 nr 5-6, poz. 246), wydanej na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Sąd Najwyższy stwierdził w niej, że studentka, która na przedostatnim roku studiów zdała wszystkie wymagane egzaminy i która ukończyła 25 lat życia przed rozpoczęciem zajęć w nowym roku akademickim, zachowuje prawo do renty rodzinnej do zakończenia ostatniego roku studiów. Fakt, że osoba ubiegająca się o rentę rodzinną ukończyła 25 lat w okresie wakacji studenckich po ukończeniu nauki na przedostatnim roku studiów, przed rozpoczęciem zajęć na ostatnim roku studiów, na który uzyskała wpis, nie oznacza, że utraciła uprawnienia do świadczenia w oparciu o art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Nietrafny jest także zarzut organu jakoby renta rodzinna nie przysługiwała dziecku będącemu na ostatnim roku studiów nauki na drugim kierunku studiów, a wcześniej przed 25 rokiem życia ukończyła pierwszy (inny) kierunek studiów. Taka interpretacja organu nie znajduje oparcia ani w treści przepisu, ani też w judykaturze.

Sam zatem fakt zakończenia nauki w jednej szkole przy rozpoczęciu jej - w najbliższym możliwym terminie w nowej szkole - nie wyłącza prawa do renty rodzinnej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 marca 2011 r. III AUa 1509/10). Zatem w świetle celu przepisów ustawy dotyczących renty rodzinnej dla dzieci, przesłankę z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o FUS należy uważać za spełnioną, kiedy ubezpieczona osoba zamiar kształcenia rzeczywiście posiada i swoimi działaniami realizuje (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 stycznia 2014 r. III AUa 916/13).

Przede wszystkim istotne z punktu widzenia niniejszej sprawy było to, że ubezpieczona nieprzerwanie przejawiała wolę pobierania nauki, gdyż począwszy od 1 października 2013 r. była studentką studiów stacjonarnych I stopnia, tj. gospodarki przestrzennej na Wydziale (...) Uniwersytetu im. A. M. w P.. Nauka na tych studiach trwała 3,5 roku i wnioskodawczyni zakończyła ją w lutym 2017 r. W tym samym miesiącu K. K. podjęła naukę na tym samym kierunku na studiach drugiego stopnia, które ukończyła w dniu 6 lipca 2018r. obroną pracy magisterskiej. Od dnia 1.10.2018r.

ubezpieczona rozpoczęła naukę na Uniwersytecie (...) w P. na (...) na kierunku „zarządzanie”. Są to studia stacjonarne II stopnia.

Nie ulega zatem wątpliwości, że odwołująca nie porzuciła zamiaru kontynuowania nauki, dalszego zdobywania wiedzy. Nie sposób bowiem zgodzić się z organem rentowym, że ze względu na to, iż odwołująca rozpoczęła inny kierunek, utraciła prawo do renty (mimo nieukończenia jeszcze wówczas 25 roku życia). W wywiedzionej apelacji organ rentowy zdaje się nie dostrzegać, że odwołująca po zdaniu egzaminu magisterskiego w dniu 6 lipca 2018r. bezzwłocznie zapisała się na studia stacjonarne drugiego stopnia na Uniwersytecie (...) w P. na kierunku „zarządzanie”. Natomiast zgodnie z programem studiów obowiązującym w szkolnictwie wyższym, rok akademicki rozpoczął się w dniu 1 października 2018 r. A zatem wnioskodawczyni rzeczywiście posiadała zamiar kształcenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Anna Polak Barbara Białecka Beata Górską